

Jos Tolboom in gevecht met bergen en 'oerkrachten'

"Ik rook niet, ik drink niet, ik heb een vaste baan, een vaste vriendin en ik woon in een rijtjeshuis. Wanneer je mijn leven op de keper beschouwt, ben ik een absolute burgerlul."

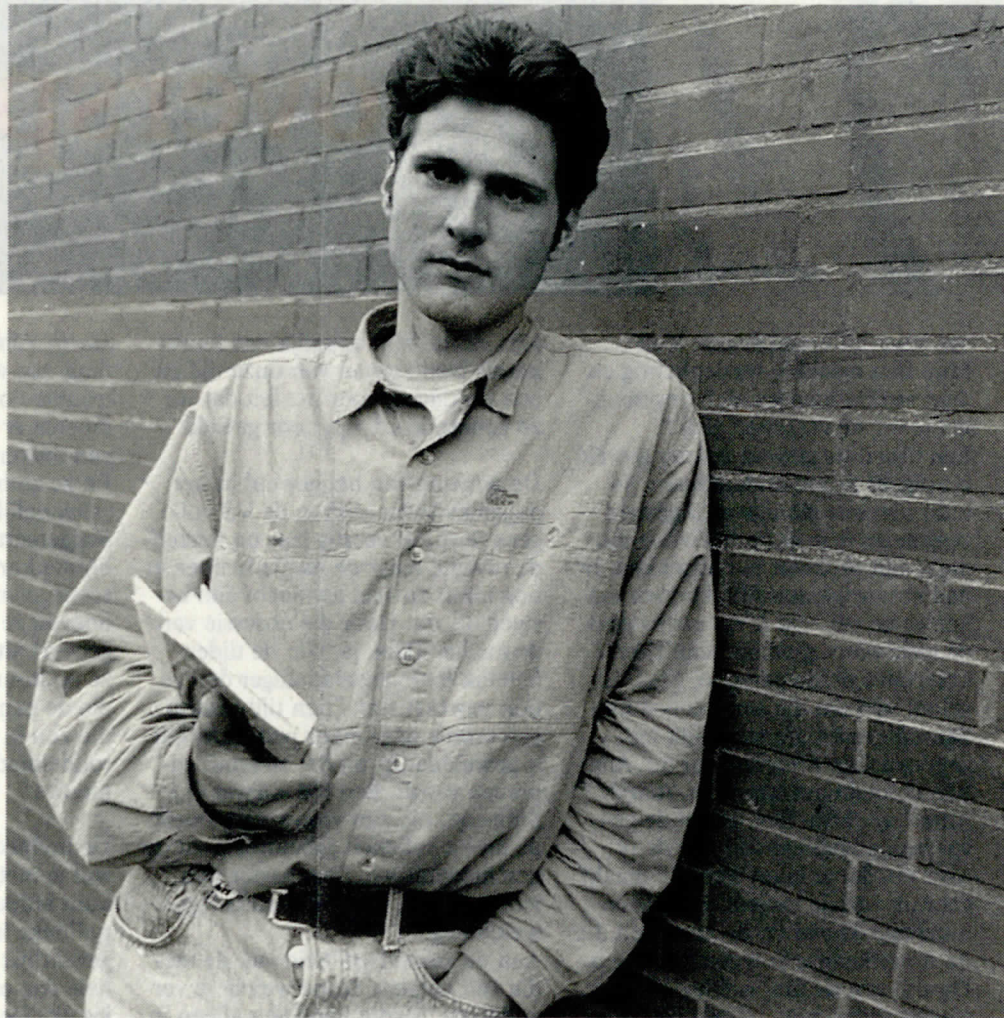
'Burgerlul' of niet, veelzijdig is de Groninger Jos Tolboom (28) in ieder geval wel: hij is wiskundeleraar van beroep, heeft hardlopen als hobby, is net begonnen aan een carrière als verslaggever voor het stad-Groninger OOG-TV en hij schrijft. Al die bezigheden zitten dat schrijven nogal in de weg, maar desondanks is Tolboom intussen al toe aan zijn derde boek. Na een dicht- en verhalenbundel verscheen onlangs zijn eerste roman *Het minimale reisgezelschap* bij de Groninger uitgeverij Passage.

Het boek is gebaseerd op een dagboek dat Tolboom twee jaar geleden bijhield tijdens een tocht door de bergen van Corsica. Aan de aantekeningen koppelde hij het verhaal van de strandende relatie tussen de wat neurotische Ysbrand en zijn volgzaam vriendin Anna. "Die aantekeningen heb ik laten uittikken door een typebureau. Vervolgens was *Het minimale reisgezelschap* binnen een maand geschreven. "Als je maar weet wat je wilt, dan schrijf je acht pagina's op een dag."

"Ik wil in *Het minimale reisgezelschap* laten zien dat het mis kan gaan tussen mensen, ook al houden ze van elkaar. Maar het is geen case-study waarin ik een mislopende relatie beschrijf. Ik wil niet psychologiseren, want daar heb ik

de pest aan. De monologue interieur vind ik een draak van een stijlform die ik niet overtuigend zou kunnen brengen en bij een alwetende verteller zet ik ook zo m'n vraagtekens. Mijn verhalen gaan uit van één persoon, in dit geval Ysbrand. De gebeurtenissen zie je alleen van de buitenkant, door handelingen en dialogen, waargenomen door hem. De personages maken op die manier het boek. Ik wil de lezer laten geloven dat het écht is wat ik beschrijf en daarom blijf ik als schrijver zoveel mogelijk op de achtergrond."

Wanneer Tolboom zich als schrijver wat minder op de achtergrond had gehouden, was er misschien meer duidelijk geworden over de verhouding tussen Ysbrand en Anna, maar daarover laat Tolboom de lezer tot het eind van de roman in het ongewisse. Wel beschrijft hij uitvoerig hoe de ene na de andere Corsicaanse berg wordt bedwongen. Ook doet hij - vaak hoogst komisch overigens - verslag van de typische vakantie-irritaties bij het verblijf in berghutten en het bestellen van buitenlands voedsel. Maar waarom het tussen Anna en Ysbrand niet botert, maakt Tolboom eigenlijk amper duidelijk. *Het minimale reisgezelschap* draagt - getuige ook nogal wat stilistische slordigheden - meer sporen van haastwerk. Op de allerlaatste bladzijden van de roman blijkt - terloops - dat Anna met Ysbrands beste vriend iets moois is begonnen, waarna je het boek dichtslaat en met een onbevredigd gevoel blijft zitten. Sterk zijn wel de

Jos Tolboom: "Als je maar weet wat je wilt, dan schrijf je acht pagina's op een dag."

© EFG / Jan Willem van Vliet

passages in de bergen.

"Het verhaal speelt zich daar af omdat het er in de bergen op aan komt. Je bent helemaal op jezelf aangewezen. Bij bergbeklimmen gaat het er om dat je de top haalt. Met mensen gaat het er om dat je met ze in con-

tact komt. In negen van de tien gevallen lukt dat niet. Ik denk dat de mens altijd eenzaam zal zijn. In deze roman onderzoek ik een oerschema: iedereen streeft naar een zo groot mogelijke vrijheid en is tegelijkertijd bang voor isolement. 'Hoe ga

je met die oerkrachten om?' vraag ik me af."

Gevraagd naar de uitkomsten van dit onderzoek wordt Tolboom, die toch niet eenvoudig van zijn stuk is te brengen, even stil: "Tja, eh, als je met iemand samen wilt zijn, dan

moet je geven en nemen. Er heerst momenteel een tendens om je eigen impulsen te volgen. Het individualisme is een trend waar ik mijn bedenkingen bij heb. Wanneer je geen rekening houdt met anderen, zul je eenzaam sterven."

Het zit hem dwars dat de literatuurkritiek nagenoeg volledig aan zijn werk voorbij gaat. "Ik begrijp niet waarom Arnon Grunberg zoveel aandacht krijgt en ik amper."

Tot nu toe haalde hij de landelijke pers alleen met zijn opmerkelijke promotieacties, hoewel het vooral sportredacteurs waren die daarbij opveerden. Om zijn bundel *De Loper* - waarin hij onder meer zijn ervaringen als ambitieuze, maar weinig succesvolle hardloper beschrijft - onder de aandacht te brengen, liep hij in 1992 een halve marathon langs de redacties van vier landelijke kranten in Amsterdam. Ter promotie van *Het minimale reisgezelschap* beklom hij de Hasseberg, de hoogste berg van Groningen. Veel leverde het tot nu toe niet op. "Ik kom niet in de juiste kringen en woon in de verkeerde stad om bij een meer gerenommeerde uitgeverij te kunnen publiceren. De nadelen van een kleine uitgeverij als Passage, betrekkelijk weinig lezers en relatief weinig aandacht in de pers, neem ik maar voor lief. Omdat ik een vaste baan heb, kan ik me deze houding permitteren. Wat dat betreft ben ik een echte amateur."

Jos Tolboom **Het minimale reisgezelschap** 208 pp. f 29,90 (Passage, Groningen)